

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Toon Meesters, werkzaam bij Vee & Arts Veterinaire Diensten uit Roosendaal, Hans Van Loo, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke), en Annemiek Veenkamp van Dierenartspraktijk Flevoland wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziekte tot behandeling.

Drachtig van een mummie of ingedroogde vrucht

naam aandoening
mummificatie

verschijnselen
koe die niet kalft op uitgerekende datum, ingedroogde vrucht

oorzaak
genetische afwijking, mechanische factoren, baarmoedertorsie, hormonale afwijkingen, infecties

aanpak en preventie
bioveiligheid, vaccinatie (o.a. bvd)

'Kijk je nog eens naar die vaars voordat je vertrekt?', vroeg een melkveehouder recent. Het betrof een vaars van 26 maanden die al zo'n drie weken ervoor had moeten kalven, maar de veehouder had nog geen tekenen van een nakende kalving opgemerkt. 'Ze is maar eenmaal geïnsemineerd. Dat is 310 dagen geleden en je hebt haar tijdens de bedrijfsbegeleiding drachtig gescand', wist de veehouder nog. Bij het klinisch onderzoek kon ik niet direct een afwijking vaststellen, de vaars leek kernegezond. Het viel me wel op dat ze niet echt het buikvolume had dat je bij een vaars einde dracht zou verwachten. Ik voelde het dier rectaal op om te checken of ze wel degelijk nog drachtig was. Ik voelde in de baarmoeder een harde beenderige massa, dus de vaars was nog steeds drachtig, maar de massa leek niet omgeven te zijn met vruchtwater. Verder vond ik geen tekenen dat de vrucht nog in leven was. Een vaginaal onderzoek leerde me dat de baarmoederhals nog helemaal dicht was. 'Het is een mummie', vertelde ik aan de veehouder. Hij keek me vreemd aan, want dat kende hij niet. Ik legde hem uit dat mummificatie het opdrogen van een foetus in afwezigheid van bacteriën met een gesloten baarmoederhals betekent. Enkel de beenderen en de ingedroogde huid en placenta blijven over. Het

proces begint met het afsterven van de foetus en neemt vervolgens enkele weken in beslag. De mummie kan verschillende maanden in de baarmoeder aanwezig blijven zonder dat de koe kalft of er ziek van wordt. 'En de oorzaak?', wilde mijn klant uiteraard weten. Genetische afwijkingen en mechanische factoren (zoals een torsie van de navelstreng) kunnen de oorzaak zijn, maar ook bepaalde infecties zoals Neospora caninum, blauwtong of bvd. Ik gaf het dier een injectie met prostaglandines om het uitstoten van de mummie in gang te zetten. Ook nam ik nog een bloedstaaltje van de vaars voor onderzoek op antistoffen tegen bvd, blauwtong en neospora. Drie dagen later ging ik opnieuw langs. 'De mummie is er een uurtje geleden uitgekomen', liet de veehouder me trots zien. Het minder goede nieuws was dat de vaars antistoffen bleek te hebben tegen bvd, de vermoedelijke oorzaak van de mummificatie. Het dier was nooit gevaccineerd, dus de antistoffen waren afkomstig van een infectie die het bedrijf een tijdje geleden binnengeslopen was. Er bleken gelukkig geen bvd-dragers op het bedrijf te zijn. Om andere problemen te voorkomen werd gestart met vaccinatie. Gelukkig is het bij dit ene geval gebleven. Enkele weken later werd de vaars in kwestie afgevoerd.